

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามของการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์	5
2.2 แนวคิดด้านพุทธศาสนากับสิ่งแวดล้อม	7
2.3 แนวคิดด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	8
2.4 แนวคิดอำนาจและสิทธิอำนาจ	9
2.5 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา	15
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	17
3.1 ขอบเขตในการศึกษา	17
3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	19
3.3 ประชากรและผู้ให้ข้อมูล	21
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	21
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	24
4.1 บริบทของชุมชน	24
4.2 พัฒนาการการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านแม่แอน	28
4.3 กระบวนการสร้างพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในบริเวณ รอยพระพุทธบาทและรอยพระพุทธหัตถ์ห้วยหลวงแม่แอน	56
4.4 ปัจจัยที่ทำให้เกิดกระบวนการสร้างพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์	64
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
5.1 สรุปผลการศึกษา	74
5.2 อภิปรายผล	76
5.3 ประโยชน์ที่ได้รับ	78
5.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	79
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	85
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	86
ภาคผนวก ข ภาพที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	88
ประวัติผู้เขียน	100

ญ

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
4.1	การจัดพิธีกรรมประจำปีในบริเวณรอบรอยพระพุทธรูปและรอยพระพุทธรูปหัตถ์	44
4.2	ผลการศึกษาระบบการสร้างพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม ในบริเวณรอยพระพุทธรูปและรอยพระพุทธรูปหัตถ์ ห้วยหลวงแม่แอน	73

สารบัญญภาพ

รูป		หน้า
2.1	กรอบแนวคิดในการศึกษา	16
3.1	บ้านแม่แอน ตำบลห้วยทราย อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่	18
4.1	การแบ่งเขตการปกครองในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่	26
4.2	พระอริการจักรา วรญาโณ	32
4.3	พระครูวามเทพมุนี	32
4.4	พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์	33
4.5	รอยพระพุทธรบาทข้างซ้าย จำนวน 4 รอย ซ้อนกันอยู่เห็นชัด 2 รอย	34
4.6	รอยพระพุทธรบาทข้างซ้าย จำนวน 4 รอย ซ้อนกันอยู่เห็นชัด 2 รอย	34
4.7	รอยพระพุทธรหัตถ์	35
4.8	บ่อน้ำทิพย์ที่เกิดขึ้นใกล้รอยพระพุทธรบาท	35
4.9	น้ำออกรูที่เกิดขึ้นหลังจากพบรอยพระพุทธรบาทและรอยพระพุทธรหัตถ์	36
4.10	วิหาร	37
4.11	กุฎิพระอริการจักรา วรญาโณ	37
4.12	ศาลาเอนกประสงค์	38
4.13	พระเจ้าทันใจ	38
4.14	รูปปั้นครูบาศรีวิชัย	39
4.15	พระอุปกุศ	40
4.16	เกี๊ยะพญานาคบน โขดหินเดียวกับรอยพระพุทธรบาท	41
4.17	รอยเลื้อยของพญานาคบน โขดหินใกล้กับรอยพระพุทธรบาท	42
4.18	ศาลพญานาค	42
4.19	พระอริการจักรา วรญาโณและชาวบ้านได้ร่วมกันปลูกต้นไม้ในบริเวณห้วยหลวง แม่แอน	46
4.20	ต้นไม้ที่ได้รับการบวชภายในบริเวณห้วยหลวงแม่แอน	47
4.21	ต้นไม้ที่ได้รับการบวชห่างออกไปจากห้วยหลวงแม่แอน	47

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป	หน้า
4.22 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำของหมู่บ้านแม่แอนที่ไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร	49
4.23 ป้ายรณรงค์โครงการปลูกต้นไม้สองข้างทาง รักษาสิ่งแวดล้อมจัดทำโดย องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย	50
4.24 ป้ายรณรงค์การไม่ทิ้งขยะสองข้างทางเข้าหมู่บ้านแม่แอนจัดทำโดย คณะกรรมการหมู่บ้านแม่แอน	54
4.25 ป้ายห้ามนำการตัดไม้ทุกชนิดในบริเวณห้วยหลวงแม่แอน จัดทำโดย คณะกรรมการหมู่บ้านแม่แอน	51
4.26 ตู้วางวัดมุมงคล	53
4.27 ชาวบ้านตวงน้ำศักดิ์สิทธิ์เพื่อบริโภค และรักษาโรค	54
4.28 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อด้านพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์	54
4.29 ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพ เรื่องเล่าของชุมชน และความเชื่อเรื่อง พุทธศาสนา	59
4.30 กระบวนการสร้างพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมโดยใช้อำนาจของความเชื่อในด้านต่างๆ	61
4.31 กระบวนการสร้างพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์จากทุนทางวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดคุณประโยชน์ ที่หลากหลาย	63
4.32 ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในบริเวณรอยพระ พุทธบาทห้วยหลวงแม่แอน	65
4.33 ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่	66
4.34 บทบาทของวัดแม่แอนเป็นปัจจัยภายในต่อกระบวนการสร้างพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์	68
4.35 ลักษณะทางกายภาพและโครงสร้างพื้นฐานที่มีความเหมาะสม	70
4.36 การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง	71
4.37 การประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้านแม่แอน	72